

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 236/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 26 ods. 1, 2 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 10 ods. 1 a 2 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kn 308/14/5500 a jej prípisom z 3. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 26 ods. 1, 2 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 10 ods. 1 a 2 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajskej prokuratúry v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Kn 308/14/5500 a jej prípisom z 3. februára 2015 (ďalej aj „prípis krajskej prokuratúry“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza:

„KR PZ v Žiline som dvoma žiadosťami podľa trestného poriadku požiadal o poskytnutie mi fotokópie spisov v ktorých som bol ako účastníkom trestného konania v postavení obvinený a poškodený. Spolu sa jednalo o deväť vyšetrovacích spisov...

Prvú vybavili dvaja policajti, jeden mi vyhovel a teda fotokópiu poskytol a druhý odmietol, lebo spisy sú vedené v listinnej forme...

Druhú vybavovalo KR PZ v Žiline, ktoré mi oznámilo, že mi ich neposkytne z dôvodu, že už nevystupujem v procesnom postavení obvineného, preto už podľa nich nemám právo využiť § 69 ods. 1 tr. poriadku...

Voči postupom som podal opravné prostriedky a to sťažnosť a podnet pod tou istou argumentáciou... [k]toré boli vybavené listom okresnej prokuratúry Žilina č. 1 PN 1196/14/5511-9 zo dňa 6. 11. 2014 z ktorého je zrejme, že:

Postup policajta keď mi odmietol vyhotoviť ich fotokópie v elektronickej podobe na CD nosiči, lebo ich má v listinnej, považuje za správny.

Postup KR PZ v Žiline keď mi ich neposkytol preto lebo podľa neho nemám právo využiť § 69 ods. 1 tr. por., nebol správny. Aj napriek tomu mi neboli poskytnuté ani tieto ktoré sa nachádzajú u prokuratúry lebo som ich žiadal v elektronickej podobe.

... Poznávam ústavnému súdu SR, že keď uvedené policajné riaditeľstvo mi s tohto istého dôvodu neposkytlo rovnopis spisu trestnej veci pre ktorú som odsúdený, tak to krajská prokuratúra Žilina nepovažovala za nesprávne. To len preukazuje moje argumenty uplatnené v ústavnej sťažnosti o zatajovaní dôkazov...

Voči neposkytnutiu žiadanych fotokópií nebol účinný ani podnet podľa § 31 ods. 1 z. č. 153/2001 Zb. z. a preto som uplatnil opakovaný podnet...

Listom krajskej prokuratúry mi bolo oznámené, že ho odkladá ako nedôvodný, lebo stanovisko OP Žilina bolo precízne a komplexné.“

V súvislosti s namietaným porušením označených práv podľa ústavy a dohovoru sťažovateľ uvádza:

«V trestnom konaní mi prístup k dôkazom obsiahnutých vo vyšetrovacom spise ako osobe v postavení obvinenej alebo poškodenej zaručuje ustanovenie § 69 ods. 1 z. č. 301/2005...

Predmetné ustanovenie vôbec neupravuje o akú formu kópií sa jedná, či listinnú alebo elektronickú. No to v žiadnom prípade nemožno vykladať tak ako to definovala prokuratúra v konaní o prvom a opakovanom podnete, že iba zákon o slobodnom prístupe k informáciám mi umožňuje zvoliť formu ich sprístupnenia, ale nie ust. § 69 tr. por., preto s toho nevyplýva povinnosť ich v inej ak v listinnej forme poskytnúť. Takýto výklad by spôsobil bránenie v účinnom uplatnení uvedeného práva nie len nemajetným osobám, ale aj vtedy keď by majetný žiadali o poskytnutie dôkazov ktoré v listinnej forme nie sú ako napr. zvukové, či obrazovo zvukové záznamy, ktoré sa uchovávajú iba na CD/DVD nosičoch.

Prezentovaný výklad je reštriktívny a diskriminačný lebo umožňuje uplatniť toto právo iba majetným, ktorý nemajú problém uhradiť desiatky, či stovky eur za kópie a umožňoval by pri uplatnení ho ľubovôľu, čoho dôkazom je tvrdenie na konanie policajta ktorými ich na CD/DVD poskytol, že „tak urobiť mohol, ale nemusel“...

V danej veci bolo povinnosťou porušovateľa rešpektovať základné práva na informácie, súdnu ochranu a ochranu proti diskriminácií a vyvážiť tak svoj postup spôsobom ich neporušenia, čo bolo možné iba tým, že mi ich v žiadanej forme poskytne.»

Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 12 ods. 1, ods. 2, čl. 26 ods. 1, ods. 2, ods. 4, čl. 46 ods. 1 ústavy SR a čl. 10 ods. 1, ods. 2, čl. 14 dohovoru, postupom krajskej prokuratúry Žilina v konaní č. 1 KN 308/14/5500-9 a jej listom zo dňa 3. 2. 2015, ktorým môj opakovaný podnet odložila ako nedôvodný, porušené boli.

2. Ústavy súd SR list porušovateľa zo dňa 3. 2. 2015 č. k. 1 KN 308/14/5500-9 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. *Ústavný SR priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 1 200 eur..., ktoré je mu povinný zaplatiť porušovateľ do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

4. *Porušovateľ je povinný uhradiť kancelárii ÚS SR trovy konania.“*

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

K namietanému prípisu krajskej prokuratúry ústavný súd zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

Súčasťou judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že právu dotknutej osoby požiadať o ochranu svojich práv príslušné orgány prokuratúry, či už prostredníctvom

podnetu, alebo opakovaného podnetu v zmysle § 31 a nasl. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) zodpovedá povinnosť príslušných orgánov prokuratúry zákonom ustanoveným postupom sa takýmto podnetom (podaním) zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu vyrozumieť, avšak súčasťou tohto práva dotknutej osoby nie je aj právo, aby príslušné orgány prokuratúry jej podnetu (podaniu) aj vyhovelí v súlade s jej predstavami (porov. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06).

Z týchto hľadísk preskúmal ústavný súd sťažnosť sťažovateľa.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povoleniacemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 26 ods. 4 ústavy slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 10 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

Podľa čl. 10 ods. 2 dohovoru výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré stanovuje zákon, a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti alebo verejnej bezpečnosti, na predchádzanie nepokojom alebo zločinnosti, ochranu zdravia alebo morálky, ochranu povesti alebo práv iných, zabránenia úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je tvrdenie sťažovateľa o odmietnutí mu vyhotovenia obsahu na vec sa vzťahujúceho spisového materiálu vedeného v jeho trestnej veci, a to na elektronickom nosiči informácie, čím boli porušené ním označené práva podľa ústavy a dohovoru.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať namietaný postup krajskej prokuratúry a jej prípis z 3. februára

2015 o vybavení opakovaného podnetu sťažovateľa za ústavne udržateľný a akceptovateľný z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľ proti nemu uplatňuje.

Prokurátor krajskej prokuratúry v namietanom prípise o vybavení opakovaného podnetu sťažovateľa uvádza, že z vyžiadaných spisových podkladov „*po... [ich] preskúmaní... nezistil dôvod na prijatie opatrenia na nápravu*“, pričom ďalej konštatuje, že „*namietané stanovisko okresnej prokuratúry... vyhodnotil ako precízne a komplexne do tej miery, že nenechalo žiadny priestor na doplnenie, či akékoľvek pochybnosti o správnosti a erudovanosti posúdenia právneho stavu a najmä pozície... žiadateľa o kópie spisov v elektronickej podobe*“.

Z odôvodnenia prípisu krajskej prokuratúry ďalej vyplýva, že «*Trestný poriadok (oproti Zákonu o slobodnom prístupe k informáciám) nepriznáva oprávneným osobám právo žiadať kópiu spisu, či jeho častí v elektronickej podobe a naproti tomu nestojí potom povinnosť na takýto postup zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Pri... postupe vyhotovovania „normálnych“ kópií... bol (sťažovateľovi, pozn.) poskytnutý priestor na ich riadne špecifikovanie a zároveň správne podmienené ich poskytnutie úhradou predpokladaných nákladov.*».

Na základe už uvedeného krajská prokuratúra opakovaný podnet sťažovateľa odložila ako nedôvodný.

Z citovaných častí prípisu krajskej prokuratúry vyplýva, že krajská prokuratúra reagovala na opakovaný podnet sťažovateľa ústavne udržateľným spôsobom, a teda nič nesignalizuje, že si riadne neplnila svoje povinnosti vyplývajúce jej zo zákona o prokuratúre a Trestného poriadku, pričom vybavila opakovaný podnet sťažovateľa namietaným prípisom, ktorý splňa náležitosti predpokladané zákonom o prokuratúre. Krajská prokuratúra reagovala primeraným spôsobom aj na námietky sťažovateľa a skutočnosť, že právne závery krajskej prokuratúry sú odlišné od záverov sťažovateľa, nie je dôvodom na spochybňovanie zákonnosti a ústavnosti vybavenia jeho opakovaného podnetu. Ústavný súd konštatuje, že postupom krajskej prokuratúry v súlade so zákonom o prokuratúre

nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa domáhať sa ochrany svojich práv podaním opakovaného podnetu orgánom prokuratúry a právne závery vyslovené v namietanom prípise krajskej prokuratúry nie sú arbitrárne, a je nutné ich považovať za výraz autonómneho prokurátorského rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať.

Ústavný súd považuje za potrebné tiež uviesť, že z postupu orgánov verejnej moci v sťažovateľovej veci je zrejmé, že sťažovateľ v dôsledku ich postupu nebol vylúčený z možnosti získať ním požadované informácie, skutočnosť, že sťažovateľovi neboli poskytnuté na elektronickom nosiči informácie, sama osebe zároveň nedosahuje intenzitu porušenia ním označených práv.

Z už uvedených dôvodov bolo preto potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

Nad rámec odôvodnenia tohto uznesenia ústavný súd uvádza, že s poukazom na dôvody, pre ktoré rozhodol o odmietnutí sťažnosti, sa z dôvodu hospodárnosti konania už nezaoberal otázkou odstránenia procesnej prekážky konania spočívajúcej v nedostatku kvalifikovaného právneho zastúpenia sťažovateľa, pretože dôvody, pre ktoré ústavný súd rozhodol o odmietnutí sťažnosti, by neboli odstrániteľné ani prostredníctvom právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2016